

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КУЛЬТУРИ
«ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ»

«Кейс бібліотечних порад»
Випуск 5

З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

Методичні рекомендації

щодо відзначення 32-ї річниці Незалежності України
та вшанування державного прапора України

Маріуполь, 2023

УДК"383:327*08.24"(477)(072)
311

- 311 З Україною в серці [Текст] : методичні рекомендації. Вип 5. / уклад. Л. В. Козінченко, М. М. Кіріллова ; Комун. закл. культури «Донецька обласна бібліотека для дітей». – Маріуполь, 2023. – 15 с. – (серія : «Кейс бібліотечних порад»).

Видання містить методичні рекомендації щодо відзначення закладами культури 32-ї річниці Дня Незалежності України, а саме, наводяться приклади форм роботи, які можна застосувати для святкування, та перелік інформаційних ресурсів, що стануть у пригоді під час підготовки до заходів, також звертається увага на основні організаційні етапи.

Видання розраховане на бібліотечних фахівців, спеціалістів закладів культури, працівників хабів.

УДК"383:327*08.24"(477)(072)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Організаційний етап.....	5
Форми роботи.....	6
Корисні розробки та матеріали.....	11
Орієнтовний план підготовки та проведення заходу.....	14

**«З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВІДЗНАЧЕННЯ
32-Ї РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ
ТА ВШАНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА УКРАЇНИ**

*Буває, часом сліпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, -
оці степи, це небо, ці ліси, усе так гарно,
чисто, незрадливо, усе як є – дорога, явори,
усе моє, все зветься – Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.*

Ліна Костенко

День Незалежності України – це свято, яке гуртує та зміцнює націю, виражає дух народу, символізує його славне минуле, сьогодення та майбутнє. Зараз, в умовах війни, ми як ніколи усвідомлюємо значення цього свята. Багатьом з нас довелось покинути домівки. Мультифункціональними осередками Донецької області в різних регіонах України стали гуманітарні, культурні, бібліотечні хаби. Іноді в шаленому ритмі буднів працівникам хабів бракує часу на організацію саме культурних заходів, бо першочерговою є гуманітарна та інформаційна допомога.

День Незалежності України – головне державне свято, яке ми відзначаємо щороку 24 серпня на честь прийняття Верховною Радою Акту проголошення незалежності України. Акт проголошення незалежності України – документ, прийнятий позачерговою сесією Верховної Ради УРСР 24 серпня 1991 р., яким проголошено незалежність України та створення самостійної української держави – України. За Акт проголосувала абсолютна більшість депутатів Верховної Ради. УРСР перестала існувати. На геополітичній карті світу постала нова самостійна держава – Україна.

В цих рекомендаціях наведені форми роботи, які можна застосувати під час святкування Дня Незалежності України, інформаційні ресурси, які стануть у пригоді при підготовці до заходу, основні організаційні етапи. Кожен заклад має самостійно обрати оптимальний формат святкування в залежності від аудиторії, локації, технічних можливостей та безпекової ситуації.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП

Організація святкових заходів до Дня Незалежності вимагає особливої уваги та підготовки від фахівців, адже саме вони виступають важливими координаторами та фасилітаторами цих подій, що спрямовані на підвищення національного духу та об'єднання громади.

Важливо розуміти, що підготовка до заходів повинна бути професійною та ретельною, з урахуванням всіх аспектів та можливих варіантів розвитку подій. Це допоможе створити незабутню атмосферу під час святкування Дня Незалежності України. Для успішної підготовки до заходів, фахівці повинні враховувати декілька ключових аспектів.

1. Вивчення тематики: ретельно ознайомитися з історією та символами Дня Незалежності, а також з актуальними подіями, які можуть бути відображені в програмі святкування;
2. Розробка сценарію: створити докладний сценарій події, включаючи розклад, послідовність виступів та активностей, розподіл обов'язків між працівниками бібліотеки/хабу;
3. Взаємодія з громадою: залучити громадськість до участі в підготовці та проведенні святкових заходів, сприяючи створенню відчуття спільності та об'єднання;
4. Підбір матеріалів: забезпечити наявність відповідних літературних та інформаційних ресурсів, пов'язаних з історією та культурою України, для виставок та додаткового читання;
5. Технічна підготовка: переконатися, що необхідна аудіовізуальна техніка працює належним чином та підготувати всі потрібні матеріали для візуальних презентацій;
6. Безпека: дотримуватися всіх необхідних заходів безпеки під час проведення заходів, особливо в умовах війни;
7. Поширення інформації: забезпечити вчасне та широке поширення інформації про заходи, щоб привернути увагу громади та залучити більше учасників. Створення у фейсбуці події та висвітлення інформації на офіційній сторінці закладу чи хабу.

ФОРМИ РОБОТИ

Напередодні та протягом дня 24 серпня можна провести ряд заходів, що будуть направлені на формування у відвідувачів бібліотек/хабів почуття патріотизму, бажання віддавати свої інтелектуальні та творчі таланти на благо Батьківщини, а саме:

Акції, флешмоби, челенджі

Акція – організована мирна масова дія групи людей, об'єднаних єдиною спільною метою, направленою на привернення уваги до проблеми/теми. Це можуть бути автомотовелопробіг, благодійний культурний захід, виставка. Учасники акції можуть приходити з плакатами, співати, розмовляти, читати вірші тощо.

- **«Хода в національних кольорах».** Запропонуйте учасникам прийти до бібліотеки/хабу у національних кольорах та з прапорами, щоб провести спільну ходу на честь Дня Незалежності;
- **«Книжкова служба».** Організуйте акцію, під час якої читачі можуть обрати книгу за темою національної гідності та військової служби, а натомість отримати символічний сувенір;
- **«Спільне гасло».** Запросіть відвідувачів придумати спільне гасло або лозунг, який би відображав їх погляди на незалежність та єдність України;
- **«Живий ланцюг єдності».**

Флешмоб – це несподівана поява групи людей у заздалегідь запланованому місці. Після закінчення запланованої акції її учасники розчиняються в натовпі перехожих людей, що і викликає ефект раптовості.

- **«Голосні читання гімну»:** Запросіть користувачів взяти участь у флешмобі спільного читання/співання гімну України в бібліотеці/хабі;
- **«Патріотично-мистецька вистава»:** Організуйте невелику мистецьку виставу, під час якої можуть виступити поети, музиканти та виконавці народних танців;
- **Лист побажання Україні** та/або захиснику України;
- **Віршований флешмоб:** голосні читання віршів про Україну (наприклад, по одному куплету від учасника).

Челендж – це виклик, мета, яку відвідувачі ставлять перед собою і досягають її.

- **«Герої наших днів»:** Запросіть користувачів зняти відео, в якому вони розповідають про героїв та події, які найбільше вплинули на сучасну Україну;
- **«Мовний челендж»:** Запропонуйте відвідувачам вивчити короткий вірш або вислів про Україну та поділитися ними в соціальних мережах з хештегом **#Мова_Незалежності**.

Ці ідеї можуть бути адаптовані під особливості вашого закладу та інтереси відвідувачів. Важливо створити сприйнятливий середовище, щоб гості мали змогу долучитися до заходів та відчували себе частиною національного святкування.

А можна приєднатися вже до організованих іншими бібліотеками заходів, так зокрема:

- до **обласного флешмобу «Що ти знаєш про державні символи України?»**, організованого Донецькою обласною бібліотекою для дітей (далі ДОБД) до Дня Незалежності України. Детальна інформація на офіційній сторінці обласної бібліотеки (<http://surl.li/kbvfu>).

Круглі столи

Це може бути як онлайн, так і офлайн-формат. Як приклад – **Круглий стіл до Дня дарування книги** (<http://surl.li/kbrkr>), проведений ДОБД на базі культурного хабу «Донеччина» в м. Києві. Результат цього заходу – 10 тисяч примірників книжок, які отримали бібліотеки/хаби для організації у своїх просторах книжкових полиць.

Книжкові виставки

За наявності книг, можна організувати книжкові виставки, зокрема, онлайн-виставки, зразком можуть бути наступні:

- **«Література незалежної України»** – Публічна бібліотека Добропільської МТГ, у форматі публікації на блозі (<https://territorymetod.blogspot.com/2022/08/blog-post.html>);
- **«Моя земля – це незалежна Україна»** – Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів у форматі Гугл презентації (<http://surl.li/kbrpe>);
- **«Ти у мене єдина»** – Світловодська бібліотека, у форматі відеопрезентації (<http://surl.li/kbrxp>).

Виставки творчих робіт користувачів закладу

Дана форма роботи допоможе розкрити творчий потенціал користувачів бібліотеки/хабу та об'єднати в спільноту однодумців. За основу можна взяти наступні теми: «Я малюю рідну Україну», «Я – людина. Ми – родина. Дім наш – Україна», «Ремесла українського народу».

Бесіди, обговорення

Гостями зустрічей можуть бути представники органів державної влади, громадськості та творчої інтелігенції, учасники історичних подій, знавці й шанувальники історії рідного краю.

- Офлайн у форматі **«жива книга», відкритий мікрофон;**
- Онлайн-зустрічі на зразок зустрічей в межах проєкту ДОБД **Speaker club «Говоримо про...»** (<http://surl.li/kcgam>).

Екскурсії

Наприклад, екскурсії до музеїв, в яких наявні експозиції, присвячені національно-визвольним етапам в історії нашої держави, окремим регіонам України, видатним постатям тощо.

- **«Живі» екскурсії** до музеїв, якщо ваш хаб знаходиться, наприклад, в обласному центрі. Наразі актуальними є виставка **«Моя історія. 32 роки Незалежності»**, що діє в Музеї історії Києва (<http://surl.li/kahiw>) та артпроєкт **«Космогонія сенсів»**, відкриття якого відбудеться 24 серпня о 18:00 в Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку (<https://msumk.com/>);
- **Віртуальні екскурсії** на зразок добірки **«Мандруємо Україною»** від ДОБД в межах рубрики Батьківський клуб (<https://bit.ly/3GZBkTy>), або добірка **«Віртуальних турів музеями Донецької області»**, яка представлена в публікації Відділ науково-методичної діяльності та бібліотечного маркетингу (далі ВНМРБМ) до Міжнародного дня пам'яток та визначних місць (<http://surl.li/kbsym>).

Конкурси

Конкурси малюнків, музичної та літературної творчості, вишиванок, виробів народно-прикладного мистецтва тощо. Наразі Управління культури і туризму Донецької ОДА запрошує до участі в конкурсах:

- **«Я – майбутнє Донеччини»** – обласний конкурс серед юних читачів ДОБД (<http://surl.li/kcibi>);
- **«Що для мене Україна?»** – III Всеукраїнський конкурс малюнків та фотографій від Благодійного фонду «Об'єднання світових культур» (<http://surl.li/jvwfi>).

Ігрові форми

- **«Змагання інтелектуалів»**, з використанням настільних ігор «Гра слів», «Шевченко питає», «Галопом по Україні», «Світ громад» та ін.;
- **Вікторини, квести, аукціони знань:** «Державні символи України», «Люби і знай свою країну», «Рідна мова калинова»;
- **Онлайн-квести, тести, квізи** на зразоконлайн-тесту від Донецької обласної бібліотеки для дітей **«Сила закону – сила держави!»** (<https://forms.gle/P5jvmYhsTbZ1hStW6>);
- **Ігри-мандрівки, віртуальні подорожі** з використанням матеріалів українського народознавства, художніх творів, віршів про рідну землю: «Подорожуємо Україною», «Сім чудес України».

Літературні читання

Ця форма роботи може бути застосована як в онлайн, так і в офлайн-форматі, й допоможе учасникам відкрити для себе класиків української літератури, познайомитись з сучасними авторами та книжковими новинками, відчутти красу української мови.

На подібні читання можна запрошувати письменників, що зробить зустріч неповторною та закарбується в пам'яті кожного надовго.

Майстер-класи

Інструмент арт-терапії, яка є одним з найбільш м'яких і безпечних видів психотерапії, який дозволяє проникнути у внутрішній світ людини і допомогти їй відновити свій емоційний стан.

Через малюнок, гру, казку у процесі арт-терапії психолог допомагає:

- повідомити про свої страхи та позбавитися їх;
- вивільнити сильні емоції та переживання;
- перебудувати конфліктну та травматичну ситуацію, знайти нову форму її осмислення;
- розслабитися і зняти напругу.

Перегляд фільмів

Перегляд кращих фільмів українського художнього кінематографа або документальних фільмів відповідної тематики з подальшим обговоренням, таких як:

- **«Згадати все. Роки незалежності»**. Список відтворення: (<http://surl.li/kbumd>);
- **Ukrainer. The Movie** – це історія про буденне життя найбільш невідомої країни європейського континенту. Фільм складається з шести історій, сплетених в єдине полотно. Вони відображають один звичайний день України, яку створюють незвичайні українці. Персонажі цієї стрічки не пов'язані між собою, їхні світи різні, та саме ці відмінності й об'єднують країну (<http://surl.li/kbugd>).

Мітинги, заходи з вшанування пам'яті героїв

Покладання квітів до пам'ятних знаків та пам'ятників видатним діячам українського державотворення, могил нинішнім борцям за свободу і незалежність України тощо.

КОРИСНІ РОЗРОБКИ ТА МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СВЯТКУВАННЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Щоб святкові заходи були змістовними й цікавими, радимо скористатись добіркою матеріалів, яка допоможе вам організувати свою роботу та знайти натхнення, використавши напрацювання колег:

Інформаційні ресурси

- **Український інститут національної пам'яті.** Насамперед діяльність Інституту спрямована на популяризацію в Україні та світі об'єктивної та справедливої історії. На сайті відвідувачі мають доступ до електронних видань, архівних документів, віртуальних виставок, інфографіки, фото- та відеоматеріалів. Інформаційні матеріали до Дня Незалежності України і Дня Державного Прапора можна знайти в розділі «Інформаційні матеріали» «Матеріали бібліотекарям» (<https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy>). На поточний момент наявна публікація за 2022 рік (<http://surl.li/kbrdk>);
- **Електронний архів українського визвольного руху.** Проєкт покликаний забезпечити відкритий доступ до електронних копій документів з історії українського визвольного руху у ХХ ст. На цьому етапі впровадження, в Е-архіві розміщено у відкритому доступі понад десять тисяч документів (<https://avr.org.ua/>);
- **Електронна бібліотека Інституту історії України.** Це систематизоване повнотекстове зібрання досліджень і джерел з історії України. Тут представлені повнотекстові видання довідкового характеру, архівні документи, біографії видатних діячів, публіцистика та есеїстка, добірка документальних фільмів (<http://history.org.ua/uk>);
- **Центральний державний електронний архів України.** Ресурс містить інформацію про: історію свята, нормативні документи щодо становлення української державності, державні символи України, відеопроєкти до річниці незалежності України (https://tsdea.archives.gov.ua/ua/den_nezal/);
- **Методичні рекомендації керівникам гуртків** щодо проведення виховного заходу у гуртках, присвяченого святам Державного прапора та Дня Незалежності України (<http://surl.li/kceqq>);
- **Інструменти формування національно-патріотичної свідомості користувачів бібліотек.** Рекомендаційна добірка (<http://surl.li/kcesy>).

Відеоресурси

- «Ютуб» канал **«Український інститут національної пам'яті»** (<https://www.youtube.com/@UINPofficial/featured>);
- **Відеоблог для дітей «ім. Т. Г. Шевченка»**. Тут ви знайдете цікаві відео на тему історії України (<https://www.youtube.com/@imgsh/featured>);
- «Ютуб» канал **«Ukrainer»** – медіамайданчик з унікальними історіями про Україну та українців (<https://www.youtube.com/@ukrainernet/featured>).

Подкасти

- **«Kult Podcast»** – один з найінтелектуальніших подкастів українського інфопростору ведуть викладачі Могилянки: літературознавиця Тетяна Огаркова та філософ Володимир Єрмоленко (<http://surl.li/kbusf>);
- **«Без оголошення війни»**. У цьому подкасті Олександр Аврамчук та Ілля Кабачинський розповідають про події минулого, щоб краще зрозуміти майбутнє (<http://surl.li/kbusm>);
- **«МОВА В ПОРТРЕТАХ»** – подкаст ДОБД, мета якого познайомити слухача/глядача із взірцями української класики, відкрити нові імена, а також представити саму особистість поета, завдяки наявності світлини (<http://surl.li/eyalh>).

Майстер-класи

- Патріотичні прикраси: <https://www.youtube.com/watch?v=F6clyERIX4g>
- Квітка до Дня Незалежності: <https://www.youtube.com/watch?v=oVedPX1yK9g>
- Брашлет зі стрічок: <https://www.youtube.com/watch?v=00kKvey0RNk>
- Інсталяція до Дня Незалежності: <https://www.youtube.com/watch?v=cNYxtqs-uOw>
- Квітка: <https://www.youtube.com/watch?v=oJl7Tbqosgs>
- Створення мапи України: <https://www.youtube.com/watch?v=BOuxOn4bgSc>
- Національна символіка: <https://www.facebook.com/watch/?v=246984143944041>
- Бутоньєрка до Дня Незалежності: <https://www.youtube.com/watch?v=su1ZvBSOaZs>
- Патріотична листівка: <https://www.youtube.com/watch?v=9WApVBZV358>
- Патріотична листівка: <https://www.youtube.com/watch?v=cfolYFt0CSc>
- Виготовлення брошки: <https://www.youtube.com/watch?v=03e8hQ0yl8w>
- Виготовлення сояшника: <https://www.youtube.com/watch?v=KApFZ9kwDIM>

Розробки сценаріїв

Український освітній онлайн-портал для вчителів **«На Урок»** надає доступ до бібліотеки авторських матеріалів та освітнього журналу з цікавими та корисними статтями

(<https://naurok.com.ua/post/dobirka-scenari-v-do-dnya-nezalezhnosti-ukra-ni>)

Серед сценаріїв наявні теми:

- Історичний дайджест «Моя Україна – єдина та вільна»;
- Патріотична година «Мій сонячний дім – моя Україна»;
- Свято дитинства «Хай в серці кожної дитини живе любов до України»;
- Свято до Дня Незалежності «Всім серцем любіть Україну свою»;
- Година спілкування «Щоб у серці жила Батьківщина»;
- Історична година «Україна від А до Я до Дня Незалежності»;
- Історичний екскурс «Ми – українці!».

Приклади форм та назв заходів

Орієнтовні форми та назви заходів до Дня Незалежності, які можна провести в бібліотеці/хабі:

- Колаж-майстерка «Моя Незалежність» (майстер-класи);
- Пізнавальна гра «Моя ти рідна, Україно!» (вікторина);
- Патріотичний серпантин «Люблю Україну мою» (виконання українських поезій);
- Караван історій «Мій край чудовий – Україна» (інформаційні матеріали, історії успіху від відомих українців чи місцевих успішних людей, спортсменів тощо);
- Історичний колаж «На шляху до Незалежності» (цікаві факти);
- Літературні читання «Моя Незалежність» (онлайн/офлайн-читання українських авторів чи віршів відомих авторів);
- Аудіопроект «Воїни АТО читають казки дітям» (цікавий проєкт може вийти, записати казки від воїнів з передової, вони надсилають запис телефоном);
- Історичний екскурс «Україна – незалежна європейська країна» (цікаві факти про державність);
- Патріотична вікторина «Символи державності України»;
- Патріотичний квест «Незалежність у тобі» (ігровий квест);
- Патріотична гра «Почуття свободи серце гріє» (вікторина);

- Святкова акція «Україна – у вишиванках» (організувати дефіле у вишиванках, фото зони, флешмоб);
- Патріотично-ігрова година «У рідному краї і серце співає!» (мініконкурс пісні з конкурсами на краще знання історії країни);
- Патріотичний марафон «Я люблю Україну, тому я...» (розповідь учасників, що саме вони зробили/роблять для перемоги);
- Тематична бесіда «Ти одна й неподільна, Україно моя вільна!»;
- Історичний екскурс «Державний Прапор України – святиня нашого народу» ;
- Поетичні читання «І буде вільна Україна на всі часи, на всі віки»;
- Лекція «Місце української держави у світовій спільноті»;
- Поетичні конкурси: «Навіки будь єдина, моя ти Україно!», «Всім серцем любіть Україну свою», «Незалежній Україні слава нині і повік!»;
- Музично-літературні композиції: «Наш труд і талант, Україно, для тебе!», «Розквітай, прекрасна Україно, рідна земле, матінко моя!», «Тепло моїх долонь, і розуму, і серця я Україні рідній віддаю»;
- Творчі проєкти: «Славетні постаті України», «Видатні жінки України».

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДУ

1. Визначення мети та цільової аудиторії:
 - Визначте, яку ціль ви ставите перед заходом: патріотичне виховання, відзначення історичної події тощо;
 - Визначте, на яку групу відвідувачів буде спрямований захід: діти, дорослі, підлітки тощо.
2. Вибір формату заходу:
 - Вирішіть, який формат виберете: акція, флешмоб, лекція, виставка тощо;
 - Визначте тривалість заходу та його структуру.
3. Розробка концепції:
 - Визначте тематику та ключові елементи заходу: символіка, декорації, теми виступів.
4. Планування програми:
 - Створіть докладний розклад події: вітання, виступи, активності, перерви тощо;
 - Визначте основних ведучих та спікерів.

5. Організація активностей:
 - Розробіть план для кожної дії або виступу: виставки, челенджі, конкурси тощо;
 - Забезпечте наявність необхідних матеріалів та ресурсів для активностей.
6. Підготовка комунікації:
 - Розробіть інформаційний матеріал для реклами заходу: плакати, анонси, інформація для соціальних мереж тощо;
 - Розішліть запрошення та повідомлення цільовій аудиторії.
7. Підготовка приміщення:
 - Організуйте декорації, які відобразатимуть національну символіку;
 - Забезпечте наявність необхідної аудіовізуальної техніки.
8. Координація команди/ініціативної групи:
 - Розподіліть обов'язки між працівниками бібліотеки та волонтерами, які допомагатимуть з організацією заходу.
9. Підготовка для можливих непередбачених ситуацій:
 - Розробіть план дій у разі змін погоди, технічних проблем або інших несподіваних обставин.
10. Оцінка результатів:
 - Після заходу проведіть аналіз, оцініть позитивні та негативні аспекти події;
 - Зробіть висновки для покращення організації подібних заходів у майбутньому.

Крім того, врахуйте особливості вашої бібліотеки, зокрема: розмір, бюджет, ресурси та інші обмеження. Плануйте дійство заздалегідь, починаючи з підготовки та, завершуючи оцінкою. Такий підхід допоможе забезпечити успішну та вдалу організацію заходу до Дня Незалежності України у вашій бібліотеці.

**Донецька обласна бібліотека бажає всім успіхів
в організації та проведенні заходів!**

Методичне видання
Серія «Кейс бібліотечних порад»
Випуск 5

З Україною в серці
Методичні рекомендації

Укладачі: **Козінченко** Лілія Володимирівна, **Кіріллова** Марина Миколаївна

Оформлення: М. М. Кіріллова

Редагування: Н. І. Ганжела

Відповідальний за випуск: Ю. С. Василенко